

МОДУЛ М1 – Историја и теорија урбанизма, 3 ЕСПБ

1. семестар мастер академских студија, 2011/12

УПУСТВО

Садржај наставе

Обавезни предмет који омогућава разумевање развоја дисциплине урбанистичког планирања и пројектовања. Студенти се упознају са сврхом урбанистичке интервенције, њеним различитим облицима, начином дефинисања јавног интереса и односом урбаних планера и пројектаната са другим учесницима у развоју градова.

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно два часа.

Настава траје 14 радних недеља у школи и 3 радна дана код куће рачунајући и испит.

За изборни предмет предвиђена су 4 радна сата недељно (2 сата рада школи и 2 сата рада код куће).

3 радна дана предвиђене су за рад код куће и испит (24 сата).

Студијска правила

Предмет води један наставник са једним сарадником и старијим студентима волонтерима.

План рада на предмету одређује наставник.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

Назив предмета:

МОДУЛ М1 – Општа наставна област- друштвено-хуманистичке науке
Историја и теорија урбанизма

Година студија:

1. семестар дипломских академских студија - мастер, 2011/12

Број кредита:

3 ЕСПБ

Термини одржавања наставе:

уторак 12-14 сати

Термин одржавања испита (предаја пројекта истраживања):

јануарски, априлски и јунски испитни рок

Термини одржавања колоквијума:

20. децембар 2011.

Назив предмета:

Историја и теорија урбанизма

Наставник:

Проф. Др Нада Лазаревић Бајец

Сарадник у настави:

др Марија Маруна, доцент

др Владимир Михајлов, асистент

Број кабинета: 245

Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): петак 13 - 15

Телефон: 3218 745

Е-маил: jbajec@eunet.yu

Циљеви и приступ настави:

- Упознавање актуелних тема у области развоја урбанизма.
- Идентификација значајних теоретичара и практичара који су допринели развоју дисциплине.
- Упознавање са догађајима и публикацијама које су одредиле развој дисциплине.
- Уочавање различитих приступа савременим урбанистичким темама и проблемима.
- Развијање критичког приступа изворима.

Садржај наставе:

Курс даје преглед историје савременог усмеравања развоја градова и развоја теоретске мисли од 19.века до данас. Разумевање урбанистичког планирања и дизајна подразумева изучавање неколико група одвојених али у исто време повезаних области/дискурса. Прва група се односи на развој градова као физичког и друштвено економског феномена. Друга група је везана за планирање, пројектовање и регулативу у простору са нагласком на разумевању различитих интереса, знања и логике делања актера (планери, архитекти, инжењери, држава, политичари, инвеститори, адвокати, предузимачи, трећи сектор, итд.). Трећу групу дискурса обухватају теорије развијене у оквиру различитих наука: филозофије, социологије, психологије, географије, економије, екологије, естетике итд. које су у већој или мањој мери утицале на развој и промену парадигми у којима се креће урбанистичко планирање и пројектовање. Четврта група дискурса обухвата визионарске замисли, утопије и идеалне моделе у оквиру којих су развијене бројне занимљиве идеје које су трансформисале научни и политички поглед на градове и њихову структуру.

Метод извођења наставе:

Курс обухвата излагања наставника и активну припрему студената за сваки час: читање задатих текстова из уџбеника, препоручених књига и чланака и извора са интернета. Самостални истраживачки рад студената, формулисање истраживачких тема, и пројекат истраживања имају за циљ развијање метода истраживања литературе, аналитичког и критичког мишљења и уређеног писања.

нед	Наслови тематских јединица	
01	20.09. 2011.	Значајне теме историје и теорије урбанизма
02	27.09.2011.	Развој градова од 19 века до данас; облици урбанистичких интервенција
03	04.10. 2011.	Увод у теорију планирања и пројектовања
04	11.10. 2011.	Урбанистичка интервенција: уметнички, научни, нормативни приступ
05	18.10. 2011.	Урбани проблеми и професионални одговори: преглед
06	25.10. 2011.	Град споменика (City Beautiful), ефикасни град, функционални град, град малих заједница
07	01.11. 2011.	Урбанизам и регулација физичке структуре града
08	08.11. 2011.	Град и друштвене теме: град визија - град сећања (обнова градова)
09	15.11. 2011.	Рационални и/или колаборативни процес планирања и пројектовања
10	22.11. 2011.	Стратегије и пројекти
11	29.11. 2011.	Глобални град, корпоративни подухвати
12	06.12. 2011.	Град сиромашних: урбанизам и друштвена правда
13	13.12. 2011.	Град и култура: планови и пројекти као подршка различитим животним стилевима
14	20.12.2011.	Нови правци развоја урбанизма, савремене теме у управљању, планирању и пројектовању градова

Обавезна литература:

- Elin, N. (2002). *Postmoderni urbanizam*, Beograd: Orion. (izbor poglavlja)
- Šoe, F. (1978). *Urbanizam, utopija i stvarnost*, Beograd: Građevinska knjiga. (izbor poglavlja)
- LeGates, R.T, & Stout, F. (Eds.). (2003). *The City Reader*. London and New York: Routledge. (izbor poglavlja)

Препоручена литература:

- Alexander, C., Ishikawa, S., & Silverstein, M. (1977). *A Pattern Language: Towns, Buildings and Construction*. New York: Oxford University Press.
- Burchell, R.W. & Sternlieb, G. (Eds.). (1978). *Planning Theory in the 1980's, a search for future directions*. New Brunswick: Center for urban policy research, Rutgers University.
- Campbell, S., & Fainstein, S. (Eds.). (2003). *Readings in Planning Theory*. Malden, Massachusetts, Oxford, UK, Victoria, Australia: Blackwell Publishers.
- Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society*. Malden in Massachusetts, Oxford and Carlton: Blackwell Publishing.
- Castex, J., Depaule J.C., & Panerai, P. (1989). *Urbane forme*. Beograd: Građevinska knjiga.

- Cerda, I. [1979 (1867)]. *La théorie générale de l'urbanisation*. Paris: Editions du Seuil.
- Cullen, G. (1990). *Gradski pejzaž*. Beograd: Građevinska knjiga.
- Doksijadis K. (1982). *Čovek i grad*. Beograd: Nolit.
- Dženks, Č. (1985). *Jezik postmoderne arhitekture*. Beograd: Vuk Karadžić.
- Dženks, Č. (1988). *Moderni pokreti u arhitekturi*. Beograd: Građevinska knjiga.
- Fainstein, S., & Campbell, S. (Eds.) (2002). *Readings in Urban Theory*. Oxford and Malden, Massachusetts: Blackwell Publishers.
- Faludi, A. (1973). *Planning Theory*. Oxford: Pergamon Press.
- Fisher, F., & Forester, J. (Eds.). (1993). *The Argumentative Turn in Policy Analysis and Planning*. Durham and London: Duke University Press.
- Fišman, R. (1997). Ebenizer Hauard i njegov koncept vrtnog grada. U Perović, M. (urednik) *Istorija Moderne Arhitekture - Antologija tekstova*. Knjiga 1. (str. 330-353). Beograd: IDEA.
- Fišman, R. (1997). Le Korbizjeove urbanističke ideje. U Perović, M. (urednik) *Istorija Moderne Arhitekture - Antologija tekstova*. Knjiga 2/A. (str. 318-349). Beograd: IDEA.
- Forester, J. (1989). *Planning in the Face of Power*. Berkeley: University of California Press.
- Friedmann, J. (1987). *Planning in the Public Domain: From Knowledge to Action*. Princeton: Princeton University Press.
- Harvey, D. (1973). *Social Justice and the City*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Hayek, F.A. [1997 (1944)]. Put u ropstvo. Novi Sad: Global Book.
- Hall, P. [1996 (1988)]. *Cities of Tomorrow*. Cambridge, MA and Oxford: Blackwell.
- Healey, P. (1997). *Collaborative Planning: Shaping Places in Fragmented Societies*. Houndmills and London: MacMillan Press.
- Hičkok, H.R. & Džonson, F. (1990). *Internacionalni stil*. Beograd: Građevinska knjiga
- Innes, J. E. (1994). *Planning Theory's Emerging Paradigm: Communicative Action and Interactive Practice*. Berkeley: University of California Press.
- Jacobs, J. [1992 (1961)]. *The death and life of great american cities*. New York: Vintage Books.
- Krier, R. (1991). *Gradski prostor u teoriji i praksi*. Beograd, Građevinska knjiga
- Lazarević Bajec N. (1987). *Grad između empirije i utopije*, IICSSOS
- Lazarević Bajec, N. (2000). *Teorija planiranja*. Beograd: Arhitektonski fakultet (skripta).
- Lazarević Bajec, N. & Maruna, M. (2009). *Strategic Urban Design & Cultural Diversity*. Beograd: Faculty of Architecture.
- Lefevr, A. (1974). *Urbana revolucija*. Beograd: Nolit.
- Le Corbusier (1974). *Način razmišljanja o urbanizmu*. Beograd: Građevinska knjiga.
- Le Corbusier (1998). *Atinska povelja*. Beograd: Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu.
- Linč, K. (1974). *Slika jednog grada*. Beograd: Izdavačko preduzeće Građevinska knjiga.
- Maksimović, B. (1978). *Idejni razvoj srpskog urbanizma – Period rekonstrukcije gradova do 1914*. Beograd: SANU.
- Mamford, L. (2001). *Grad u istoriji*. Beograd: Book&Marso. (Originalno delo publikovano 1925.)
- Radović. R. (2005). *Forma grada*. Beograd: Orion art.
- Rosi, A. (1996). *Arhitektura grada*. Beograd: Građevinska knjiga - Premis
- Rowe, C., & Koetter, F. (1988). *Grad kolaž*. Beograd: Građevinska knjiga.
- Sassen, S. (2001). *The Global City - New York, London, Tokio*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.
- Sassen, S. (ed.). (2002). *Global Networks Linked Cities*. New York, London: Routledge.
- Simmie, J., Hart, D., & Wood, P. (Eds.). (2001). *Innovative Cities*. London and New York: Spon Press.
- Van der Vud, A. (1997). CIAM. U Perović, M. (urednik) *Istorija Moderne Arhitekture - Antologija tekstova*. Knjiga 3. (str. 148-179)., Beograd: IDEA.
- Van Rosen, V. (1997). Berlahe i kultura planiranja grada. U Perović, M. (urednik) *Istorija Moderne Arhitekture - Antologija tekstova*. Knjiga 1. (str. 484-503). Beograd: IDEA.
- Vibenson, D. (1997). Utopijski aspekt industrijskog grada Tonija Garnijea. U Perović, M. (urednik) *Istorija Moderne Arhitekture - Antologija tekstova*. Knjiga 1. Beograd: IDEA.
- Venturi, R., Skot Braun, D., & Ajzenur, S. (1988). *Pouke Las Vegasa*. Beograd: Građevinska knjiga
- Vujović, S. (1982). *Grad i društvo*. Beograd: ICSSO
- Zite, K. [2006 (1989)]. *Umetničko oblikovanje gradova. (prevod Đ. Tabaković)*. Beograd: Građevinska knjiga.

Начин полагања испита (пројекат истраживања):

Опште напомене

Сврха израде предлога истраживања служи да се провере и утврде способности студента да обављају истраживања на уређен, логичан и концизан начин. Тема предлога истраживања треба да буде са нагласком на анализи јавне интервенције у градској средини. предлог истраживања студент ради према дијаграму – шеми, где у празна поља уписује тражене аспекте, у дужини од две до три реченице.

Наслов истраживања

Треба да буде јасно формулисан и да одражава садржај истраживања.

Утврђивање проблема/ истраживачког питања

У овом делу треба указати на значајан проблем у Београду и показати на које питање ће истраживање дати одговор. Изабрани проблем треба да буде повезан са ширим друштвеним, историјским, економским контекстом и да се бави изворима и последицама проблема.

Истраживачко питање има централно место у обликовању истраживања. Питање треба да буде конкретно, иновативно, актуелно, релевантно и јасно да указује на нови приступ постојећем проблему.

Историја проблема

Износи се да би де показало разумевање историје проблема (у планирању градова, ширем друштвеном контексту...). Треба да постоји јасан став, односно приказ како се садашње стање проблема разликује од оног у прошлости. Потребно је, након дефинисања кључних концепата у оквиру изабраног проблема, наћи везе са идејама и реализацијама које су присутне у оквиру историје урбанизма.

Преглед литературе и извора

Треба да је фокусиран на проблем и да укључује значајнија савремена истраживања која су повезана са проблемом. Преглед извора треба, такође, да укаже на разлику између изабраног проблема и сличних проблема који су већ истражени.

Концептуални оквир: провера релације између историје, савремене теорије и проблема који се истражује

Треба да пружи одговор да ли изабрани теоријски основ показује да ће одговарање на питања решити проблем. Овде се дефинише и процедура (план) истраживања, техника и метод, односно када и који кораци ће се предузимати да би се добили одговори на постављена питања.

Закључак (могући правци даљих истраживања)

Треба да буде повезан са циљевима истраживања, тј. да укаже на могућу примену истраживања у теорији или пракси. Такође, треба указати и на ограничења истраживања, какви се резултати очекују и каква ће бити њихова примена од стране потенцијалних корисника (за приоритет струке, земље, региона, града).

Критеријуми оцењивања:

Критеријуми за оцењивање семинарског рада:

- Добро изабрано истраживачко питање (20%)
- Конзистентан приказ концептуалног оквира истраживања (20%)
- Вештина повезивања савремене урбанистичке праксе, историје и теорије урбанизма (20%)
- Релевантност коришћених извора (20%)
- Коришћење примарних и секундарних извора (10%)
- Коректно писање, сумирање, парафразирање и цитирање (10%)

Укупно (100%)

Оцењивање:			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
тест	40	Семинарски рад (предлог истраживања)	60

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ